

อย่างไรก็ดี แม้จะเป็นความผิดอย่างเดียวกันก็อาจ แตกต่างกันในลักษณะพฤติการณ์ หรือเหตุผลซึ่งอาจ ใช้ดุลพินิจวางโทษหนักเบาแตกต่างกันตามควรแก่กรณีได้ โดยนำเหตุบางประการมาประกอบการ พิจารณา เช่น

- **ลักษณะของการกระทำผิด** ความผิดอย่างเดียวกัน บางกรณีพฤติการณ์หรือลักษณะแห่งการ กระทำผิดเป็นการกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง จะต้องวางโทษหนัก อาจจะต้องไล่ออกจากราชการ แต่บางกรณีพฤติการณ์หรือลักษณะการกระทำผิดไม่ถึงขั้นเป็นความผิดร้ายแรง ซึ่งอาจพิจารณาวางโทษ สถานเบาเลดหนักตามสมควรแก่กรณี

- **ผลแห่งการกระทำผิด** ความผิดอย่างเดียวกัน อาจต้องวางโทษต่างกัน เพราะผลแห่งการกระทำผิด ทำให้เกิดความเสียหายมากน้อยต่างกัน

- **คุณความดี** ในความผิดอย่างเดียวกัน ผู้มีประวัติการทำงานดี ไม่เคยกระทำความผิดมาก่อน อาจได้รับโทษน้อยกว่าผู้ที่เคยทำความผิดมาแล้ว ผู้ทำผิดในเรื่องเดียวกัน ความที่พยายามแก้ไขบรรเทาผลร้ายอาจได้รับโทษน้อยกว่าผู้ไม่ได้พยายามทำเช่นนั้น เช่น เจ้าหน้าที่ตำรวจที่บกพร่องควบคุมผู้ต้องหาไม่ดีเป็นเหตุให้ผู้ต้องหาหลบหนี ในรายที่พยายามติดตามจับกุมผู้ต้องหาที่หลบหนีคืนมาได้ ควรจะได้รับโทษน้อยกว่าคนที่ไม่พยายามทำเช่นนั้น

- **การรู้หรือไม่รู้ว่าการกระทำนั้นเป็นความผิด** ถ้าทำไปทั้งๆ ที่รู้ว่าผิด ย่อมมีโทษหนักกว่าทำไปเพราะไม่รู้ว่าเป็นความผิด

- เหตุเบื้องหลังการกระทำผิด การกระทำผิด เพราะความจำเป็นบังคับหรือเพราะถูกยั่วโทสะ อาจได้รับโทษน้อยกว่าทำผิดโดยสันดานชั่วร้าย บางทีการกระทำผิดอาจเกิดขึ้นเพราะโรคจิตซึ่งต้องใช้การรักษา มากกว่าการลงโทษ

- สภาพของผู้กระทำผิด ในความผิดอย่างเดียวกัน อาจกำหนดโทษต่างกันตามสภาพขอ ผู้กระทำผิด ซึ่งอาจต้องพิจารณาโดยคำนึงถึง เพศ อายุ ด้วย

**พฤติกรรมพนักงาน
ที่สมควรได้รับบทลงโทษ**

ทำงานผิดพลาดบ่อย
จนเกิดความเสียหาย

ทำงานสายเป็นประจำ
โดยไม่แก้ไข

ปัญหาส่วนตัว
ส่งผลกระทบต่อการทำงาน

ขโมยทรัพย์สิน
เพื่อนร่วมงานและบริษัท

Cr. jobsdb.com

www.impressionconsult.com | Impression

องค์การบริหารส่วนตำบลบางขัน
๕๑ หมู่ที่ ๘ ตำบลบางขัน อำเภอบางขัน
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๓๖๐
โทรศัพท์/ ๐-๗๕๐-๓๗๗๕ www.bangkhan.go.th

แนวทางการลงโทษทางวินัย

พนักงานส่วนตำบล พนักงานครู อบต.

พนักงานจ้างและลูกจ้างประจำ

งานการเจ้าหน้าที่

สำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลบางขัน

แนวทางการลงโทษทางวินัย

การพิจารณาความผิดและกำหนดโทษ คือ การพิจารณา วินิจฉัยว่า ผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำความผิดวินัยในกรณีใด ตามมาตราใด และควรลงโทษในสถานใด หรือไม่ ทั้งนี้เป็น กระบวนการที่จะต้องกระทำโดยผู้มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณา โดยเฉพาะ ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ การพิจารณาความผิด และกำหนดโทษ พึงกระทำเมื่อได้ทราบข้อเท็จจริงของเรื่องที่ กล่าวหาโดยกระจ่าง ชัดพอที่จะพิจารณาความผิดและกำหนดโทษได้แล้ว ทั้งนี้หากเป็น ความผิดวินัย ซึ่งมีใช้กรณีความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง จะต้องได้ ข้อเท็จจริงจากการสืบสวนหรือ สอบสวน หากเป็นความผิดวินัยใน กรณีความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง อาจได้ข้อเท็จจริงจากคำพิพากษา ของศาลอันถึงที่สุด การสืบสวน การรายงาน หรือการรวบรวม ข้อมูลแล้วแต่กรณี

หลักการพิจารณาความผิด

ในการพิจารณาความผิด มีหลักที่ควรคำนึงถึงอยู่ 2 หลัก คือ

(1) **หลักนิติธรรม** ได้แก่ การพิจารณาตามตัวบทกฎหมาย กล่าวคือ การที่จะถือว่า การกระทำอย่างใดเป็นความผิดทางวินัยฐานใดนั้น ต้องมีบทกฎหมายบัญญัติว่าการกระทำเช่นนั้นเป็นความผิดทาง วินัย ถ้าไม่มีบทกฎหมายว่าการกระทำเช่นนั้นเป็นความผิดทางวินัย ก็ไม่ถือเป็นการกระทำความผิดวินัย ทั้งนี้การที่จะถือว่า การกระทำ อย่างเป็นความผิดทางวินัยฐานใดนั้น ต้องพิจารณาให้เข้า องค์ประกอบของความผิดฐานนั้นทุกประการ ถ้ากรณีใดไม่ครบ องค์ประกอบความผิดฐานใดก็ไม่เป็นความผิดฐานนั้น ถ้า ข้อเท็จจริงบ่งชี้เข้าองค์ประกอบความผิดตามมาตราใด ก็ปรับบท เป็นความผิดไปตามมาตรานั้น และลงโทษไปตามความผิดนั้น

(2) **หลักมนุษยธรรม** ได้แก่ การพิจารณาบทพินัยให้รอบคอบโดย คำนึงถึงความเป็นจริงและความถูกต้องเหมาะสมตามเหตุผลที่ควร จะเป็น เช่น ตามตัวอย่างดังกล่าวใน (1) ถ้าพิจารณาโดยใช้หลัก มนุษยธรรมด้วย ก่อนที่จะปรับบทความผิด และกำหนดโทษจะต้อง คำนึงถึงความเป็นจริงตามเหตุผลที่ควรจะเป็นในสภาพการณ์ เช่นนั้นว่าเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการหรือไม่ด้วย ซึ่งการ พิจารณาโดยคำนึงถึงความเป็นจริงตามเหตุผลที่ควรจะเป็นนั้น ต้องอาศัยข้อเท็จจริงและพฤติการณ์แวดล้อมประกอบ เช่น ดูว่า ฐานะของเจ้าหน้าที่ผู้นั้นเป็นอย่างไร ถ้าฐานะยากจนมาก เงินขาด มือเสมอ ชักหน้าไม่ถึงหลังเป็นประจำวันนี้แม้เงิน 10 บาท 20 บาท ก็อาจฟังว่าเอาไปหมุนใช้ส่วนตัวก่อนได้ แต่ถ้าเป็นคนร่ำรวย ฐานะดี มีเงินติดตัวอยู่เป็นจำนวนพันเสมอ อย่างนี้การที่เงินหลวง 20-30 บาท เข้าไปปนอยู่ในกระเป๋าก็ถึงแม้จะใช้ปนกันไปกับเงิน ส่วนตัวก็คงจะไม่ได้ประโยชน์แก่ตนเองอย่างไร ก็ไม่น่าจะปรับบท เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ เพราะขาดองค์ประกอบในข้อที่ว่า “เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์ ที่มีควรได้” และอาจต้องดูระยะเวลาที่ เงินอยู่กับตัวด้วยว่านานเพียงใด ถ้าระยะ เวลานานเป็นเดือน ๆ ก็อาจได้ประโยชน์ ส่วนตัวในการที่มีเงินนั้นอยู่ในมือ พอที่จะ ฟังว่าเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการได้

แต่ถ้าเงินอยู่ในมือเพียง 2-3 วัน แล้วนำมาส่งเอง โดยไม่มีเหตุ บังคับให้ต้องส่ง แม้เงินจะมาก ก็น่าจะไม่ได้ประโยชน์อะไรในการที่ มีเงินนั้นอยู่ในมือ จึงขาดองค์ประกอบที่จะฟังว่าเป็นการทุจริตต่อ หน้าที่ราชการ ความผิดที่จะปรับบทลงจะเข้ากรณีเพียงไม่ปฏิบัติ ตามระเบียบของทางราชการ ดังนี้ เป็นการพิจารณาโดยอาศัยหลัก นิติธรรม และหลักมนุษยธรรมประกอบกัน ซึ่งจะถูกต้องตามความ

เป็นจริงและเหมาะสมกว่าการพิจารณาโดยอาศัยหลักนิติธรรมแต่ เพียงอย่างเดียว

หลักนิติธรรม คือ คำนึงถึงระดับโทษตามที่กฎหมาย กำหนด ซึ่งอาจแบ่งได้เป็น 3 ระดับ คือ

(ก) ความผิดวินัยอย่างร้ายแรงจะต้องโทษสถานไล่ออกหรือปลด ออกตามความร้ายแรงแห่งกรณี ถ้ามีเหตุอันควรลดหย่อนจะ ลดหย่อนก็ได้ แต่ลดลงต่ำกว่าปลดออกไม่ได้

(ข) ความผิดวินัยไม่ร้ายแรง จะต้องลงทัณฑ์ภาคทัณฑ์หรือตัด เงินเดือน

(ค) ความผิดวินัยเล็กน้อย อาจวางโทษสถานภาคทัณฑ์ แต่ถ้าเป็น ความผิดครั้งแรก และผู้บังคับบัญชาเห็นว่ามิเหตุอันควรลดโทษ จะ ลงโทษให้โดยว่ากล่าวตักเตือน หรือให้ทำทัณฑ์บนเป็นหนังสือไว้ ก่อนก็ได้

หลักมนุษยธรรม คือ การพิจารณาบทพินัยให้รอบคอบ โดยคำนึงถึงความถูกต้องเหมาะสมตามเหตุผลที่ควรจะเป็นภายใน ขอบเขตระดับโทษตามที่กฎหมายกำหนด เช่นในกรณีที่กฎหมาย กำหนดว่าความผิดวินัยอย่างร้ายแรงจะต้องลงโทษไล่ออก หรือ ปลดออก ดังนี้กรณีไหนควรกำหนดโทษเป็นไล่ออก กรณีไหนควร กำหนดโทษเป็นปลดออก ควรใช้หลักมนุษยธรรมเข้าประกอบการ พิจารณาด้วย และให้เป็นทำนองเดียวกันในกรณีความผิดไม่ ร้ายแรง

หลักความเป็นธรรม คือ การลงโทษจะต้องกระทำให้ เสมอหน้ากัน ใครทำผิดก็ต้องถูกลงโทษ ไม่มียกเว้น ไม่เลือกที่รัก มักที่ชัง การกระทำความผิดอย่างเดียวกันในลักษณะ และพฤติการณ์ คล้ายคลึงกัน ควรจะวางโทษเท่ากัน